

Života jasem a stínem.

Orsini.
Právě ve dnech, kdy pozornost celého světa byla upoutána sarsajevským atentátem, věda historická snesla a objevila spoutu nového materiálu, který se týká původce povstání atentátu, spáchaného Italem Orsinim na císaře Napoleona III.

Felice Orsini do jisté míry jest zakladatelem, otec moderního politického atentátu. Sotva kdy vzbudil tehdy atentát na někoho takovou senzi a vzrušení a měl tak světodělné politické následky jako pumový útok na Napoleona III., spáchaný dne 14. února 1858. Jako zázrakem vyvázli císař i císařovna Eugénie bez pohromy, ale náměstí před Operou, kde byl atentát spáchán, vypadal jako bojiště. Druhové Orsinioho pod císařský kočár vrhli tři pumy, které zranily neméně než stopadesát šest osob. Jak známo, tvrdilo se souhlasně, že tento atentát byl pokusem o provedení rozsudku smrti vyneseného italskými "carbonari" nad císařem, který k nim kdysi náležel a nyní se stavěl proti sjednocení Itálie, jež byla jejím cílem. Také skoro jednoduše je přesvědčení, že válka, kterou vedl Napoleon po lohu Itálii proti Rakousku v roce 1859, byla vynucena tímto atentátem.

Jak se stává k těmto tvrzením nejnovější historické bádání? Neopírá se, že skutečně italská revolucioniáři usilovali válečné o bezvírový císařovnu. Ale přičemu toho nesluší hledat v tom, že nekonal svých povinností jako "carbonář," nýbrž v tom, že jakožto prezident republiky francouzské poslal generála Oudinota s vojskem do Říma, aby tam uvedl zpět papeže a zbraní ztroskotal římskou republiku, v jejímž čele stáli tehdy Mazzini, Saffi a Armellini.

Stoupené Mazziniho pomyslel na vyvolání vzpoury v Miláně a v téže době měl být zavražděn Napoleon III. K vykonání atentátu byl zvolen den Napoleonova sňatku, 31. leden 1853, když po vykonání sňatku odjížděl císař s Eugénií z chrámu notredamského. Ale spiknutí to se nezdařilo právě tak jako druhé, které odkryla rakouská policie v Miláně. Vícece těchto spiklených, Bides Chilli, utekl a spiklenici pak rychle pozbyli odvahy, že vrhající se před soudem na kolena, zapřísahali se svou nevinnou. Jeké dvakrát se pokusili Italové o atentát na Napoleona III., v dubnu 1855 a v létě 1857, ale obě spiknutí skončila přímo směšně.

Zajímavé je, že Orsini s počátku se prudee stavěl proti každému atentátu na Napoleona jakožto beznadějněmu bláznovství. Rozkmitl se s Mazzinim, o kterém se domníval, že jej opustil, když musel v žaláři mantovském pykat za své revoluční pokusy v Uhrách. Ale zdá se, že přelínou roztržky bylo také, že považoval se za dosti silná, aby sám se ujal vedení strany. Po roztržce s Mazzinim byly Orsinimu otevřeny jenom dvě cesty: buď se připojit k piemontské vládě a pracovat společně s ní na díle sjednocení, nebo provést nějaký čin, který by naplnil svět údivem nad jeho smělostí a opatřil by mu tolik vážnosti, aby mohl založit vlastní stranu. Orsini byl velmi dlouho na rozpacích. Konečně se rozhodl psát Cavourovi. Ve svém psaní ze Skotska mu líčil, že jeho (Orsinioho) vlastenecká sestává ze slov, nýbrž ze skutků, že bude vždy tam, kde se bojuje proti vládě cizince a že prosí Cavoura o sardinský pas, aby se mohl vrátit do Itálie. Až bude dosažena neodvislosti, pak že je věcí národa, aby sám rozhodl o své vládní formě a národ že bude hlasovat pro toho, kdo mu poskytne jednotu a neodvislost, a tom že nelze pochybovat, jeho Orsinioho, zásady, že jsou nezmenitelné republikánské, ale prvou jeho myšlenkou že je zachránit vlast. — Bez neodvislosti že je svoboda pouhým snem. Jsa přesvědčen a tom, že malá města mají jenom třetí sílu národa, že chce každé italské vládě (nimo papežskou) podat ruku, chce-li ušit svých prostředků a vojsk pro neodvislost Itálie. Tuto povinnost že cítí jako pravý vlastence. Že chce vyvolat revoluci ve věvodě la všeobecně evropská válka.

Při samotném útoku před Operou byly pod císařův vůz vrženy tři pumy. První z nich hodil neapolský spiklenec Gomez, druhou mladý šlechtic Carlo de Rudio z Belluna, kdo hodil třetí pumu, je dohnes záhadou. Orsini totiž prohlásil, že sám nijaké nehodil, nýbrž se spokojil tím, že zhotovil plán k atentátu a řídil jeho provedení. Celé chování Orsinioho bylo takové, že nikdo nepochoyboval o tom, že mluví pravdu. Že tohoto třetího muže neprozradil, rozumí se samo sebou.

Ale v roce 1903 Carlo de Rudio, který byl tehdy ještě na živu — zemřel v posledních letech, není nám známo — přinesl odhalení, které mohlo působit v cizině senzacíji nežli v Itálii. Obsah sdělení Rudiova je stručné ten, že osoba, která hodila na císaře třetí pumu, nebyl nikdo jiný, než slavný italský státník a ministrský předseda Francesco Crispi. — Právě, že v Itálii toto odhalení nezvzdnilo asi valně rozruchu, poznáváme v kružích odpůrců Crispiho mohlo je slyšet každý, kdo se pohyboval v italské politické společnosti. Dokonce byly v těchto pověstech o účastenství Crispiho při tomto atentátu dvě verze: první tvrdila, že Crispi sám vrhl tuto třetí pumu, kdežto druhá vyprávěla, že Crispi pumu, jež bylo při atentátu užitá, pomáhal dělat. Obě verze uváděly pro svou správnost dvojí: předně, že Crispi v době atentátu skutečně se zdržoval v Paříži ve vyhnanství, dále, že po atentátu Orsinio byl také zatčen. Mantovský archivář Alessandro Lazio ve své studii o Orsinim praví, že toto odhalení Rudiovo je naprosto nepravdivou. Předně Rudiovy popis spolupachatelů neodpovídá s žádným z veřejným zveřejněným Crispiho. Pak jest ovšem správnou, že pařížská policie Crispiho zatkla, ale také, že nenalezla nejmenší důvodu nebo podezření pro jeho vinnu nebo účastenství.

Rozhodujícím zdá se nám pro nevinu Crispiho okolnost, že není pravdě podobno, že by se byl spojil při atentátu s úlohou tak podržovan. Zdá se tedy, že vypravování o účasti Crispiho na atentátu je zrovna tak pohádkou jako výklady o karbonarství Napoleona III.

Brzy po tom, co byl zatčen, počíně chápat Orsini, že svým atentátem provedl nesmírnou hloupost. Policiejní prezident Pietri navštívil jej v žaláři a vyzval, aby se podíval útok na jediného

přítele Itálie. Pod dojmem těchto slov napsal Orsini Napoleonovi dopis, v němž jej zapřísahal, aby neodpouštěl, aby se někdo třetí vnušel do nastávající války mezi Itálií a Rakouskem, a prosil císaře o součinnost, aby Itálie dosáhla neodvislosti, která roku 1849 byla ztracena vinou Francie.

Jak Napoleon, tak i Eugénie chtěli útočnicku dát milost, ale veřejné mínění bylo proti tomu, jsou pobouřeno velkým chětem obětí atentátu. Císařovna chtěla dát choti Orsinioho příležitost, a by se veřejně se svými dvěma dětmi vrhla jí k nohám, prosie o milost. Císařovna Eugénie totiž doufala, že takový veřejný akt by změnil smýšlení lidu. Ale paní Orsiniova nechtěla o věci slyšet. Deera Orsinioho potvrzuje, že císařovna pečovala o rodinu odsouzenovců, dětem poslala hračky a pozostalým opatřila smilnění šaty.

Také císař byl by rád dal Orsinimu milost. Na žádost obhájece Orsinioho, pozdějšího velkého státníka Favrea, dovolil, aby při přelčení byl čten dopis, který Orsini císaři poslal. Císařovna Eugénie řekla: Dopis, který psal Orsini císaři, byl velmi vlasteneckým a učinil na císaře příznivý dojem; proto jej dal uveřejnit dohnes, že učinil dojem na veřejné mínění a odůvodnil milost, kterou mu chtěl udělit. Ale vše se musel vzdát do tehdejší doby, aby ji pochopil. Lidé ještě nebyli na pumy zvyklí, velký počet obětí a strach pohráždily veřejné mínění. Každý se cítil o hrozněm. Dýka nebo revolver, který stihou jednu osobu, třeba nejvyšší, nevzbuzují takový strach a úlek, zdá se mu, že pu-ma jej spíše ohrožuje, proto bylo veřejné mínění proti udělení milosti. Co se týče Rudia, umožnil jeho mládí, dopis jeho matky a vdlejší úloha, kterou s Gomezem hrál, milost.

Proces s Orsinim trval jenom dva dny, 25. a 26. února. Přese skýselon obhajovatelé řec Julia Favrea byli Orsini, Pieri i Rudio odsouzeni k smrti. Rudio dostal po zději milost. Orsini se při procesu choval hrdě a rytířsky, rovněž tak na cestě na popraviště. Pieri byl zmíněn, Orsini jej napomínal, aby se choval statečně a důstojně.

Svého činu Orsini lítoval. Dva dny před smrtí, dne 11. března, napsal císaři dopis: Za několik hodin mne již nebude. Ale než

vydechnu naposledy, chci, aby se vědělo a otevřeně prohlašuji, že politická vražda v jakékoli podobě nepatří k mým zásadám a že jen osudnou chybou v myšlení dal jsem se svěst k atentátu dne 14. ledna. Ne, politická vražda není mým systémem a bojoval jsem proti ní s nasazením svého života, jak ve svých spisech, tak i ve svých veřejných činech, když úkol, jež mi svěřila vláda, mi poskytl příležitost, abych to učinil. Moji spolupachatelé měli by vraždu zavržovat, místo aby na ni spolupáchali a mají se z úst vlastence, jenž jde na smrt, dovědět, že své vykoupení musí dosáhnout sebezapřáním se státem jednomyslností v úsilí o obětech, vykonáváním pravé etnosti, vlastností, které již klič v mládí, činné části mých spolupachatelů a které jediné mohou učinit Itálii svobodnou, neodvislou a hodnou slávy, již jí o zlobili naši předkové.

MACH & MACH,
ZUBNÍ LÉKÁRI.

3. poschodí, Farnam Bldg., Neb. 10, a Farnam ulice
Tel. Douglas 1200. 1st. Floor A-1000.
OMAHA, NEB. 6611

Najdete zde nejlepší zubní lékařskou péči v městě.
Klíče. Rejmiořské nástroje. Práce přes-
třídy. Gony ulic.

ZALOŽENA 1896.

A. E. GALE, President
J. E. McVAILLY, Vice President
J. M. GATES, pokladník
J. F. McARDLE, tajemník

ŘEDITELÉ:

J. M. GATES, 21. Creek
J. E. McVAILLY, 23. Webster
A. E. GALE, 21. Webster
M. T. BEACON, Hubbard
ALBERT McMEIKER, Berlin
J. F. McVAILLY, Scribner
J. P. McLELLAN, Atkinson
W. H. HOWARD, Valley
W. H. DAVIDSON, Springfield.

POPORUČENÍ:
Packers National Bank.

State Farmers' Mutual Insurance Co.
SOUTH OMAHA, NEB.

Americké a státní čínské obdržení. Výkonná
rejmiořská společnost.

ZALOŽENA ROKU 1896. V ODHODKÉ 19 ROKŮ
Během roku 1913 vypláti jsme 356 ztrát.

Oliava vyplátná za ztráty s úrovnou

leden 1913	\$22,000.50
Během 1913 vypláti jsme 1,666 pojištěných	4,050,130.00
období (včetně)	8,413.20
Hodnota na den v pokladně a jiný majetek	15,000.00
1. ledna 1914	15,000.00
Ztráty zplacené během roku za 1913	100,000.00
Pojištění v platnosti (pta)	\$50,000,000.00
Ztráta od zavedení vyplátno za	\$284,654.18
Ve státě máme asi 10,000 nejlepších pojištěných	\$200,000.00
Či zřízení nejlepším pojištěným obětím pta.	\$200,000.00
Společnosti vyplatuje pouze důležitou pojistku	Tato společnost běží pojištěni na farmy za výhody.

Číslovaná Vasek Bldg. 312. svy. 34 ul. Phone South 1007

Joseph Bliss & Son Co.,

komissionární živým dobytčím.

Uspokojivý prodej. Rychlé vyplacení.

SOUTH OMAHA, NEBR.

Dr. F. A. Sedláček
OMAHA, NEB.

ČÍRAOVNA: 1270 So. 13th Street
proti Hotelu Prague
Tel. Rod 4612

RESIDENCE: 1451 So. 11th Street
Tel. Douglas 4286.

Dopoledne Dr. Allisonem v nemocnici.
V ČÍRAOVNĚ od 1 do 4 hod. odpo.
V neděli od 9 do 11 hod. dopol.

JOS. T. VOTAVA,

PRÁVNÍK

Úřadovna: 6. pokoje 500
Bee Building.

Telefon: Douglas 651.

Omaha — Nebraska.

Jan Yirák

**český pozemkový a pojišťovací
jednatel.**

Ctění krajané! Kdo byste si přál
prodat aneb koupit majetek, nyní mám
na prodej velký výběr krásných a laci-
nějších majetků; též i farmy.
Pojistíteji proti ohni, tornádu a vř-
bee všem vichřicím, pronajímám domy,
obstarávám výtahy z knih a kontrakt-
ty.

Příďte a prohlédněte si tyto krásné
a laciné majetky, než koupíte jinde. —
Milerád Vám posloužím. —

Úřadovna: 1241 Jižní 16. ulice.
Telefon: Douglas 3268.

Pěkné zařízení HOSTINEC
— vlastní —
Frank Smerád

16. a William ulice, Omaha, Nebr.
Výtečný Metzův lešák, jaká i pravé
importované pilsenské stálo na depu.
Korbelova vína a nejlepší lihoviny pro-
dává i ve velkém. — Chutný zákusek
stále při ruce.

Adolf A. Tenopír,
Český právník

Úřadovna č. 1325, roh 14. a
William ulice.
Omaha, Nebr. Tel. Doug. 8397.
Veřejný notář.

Dr. Chas. Rosewater
český lékař

Úřadovna 222 Bee Bldg.,
Omaha, Neb.

Ord. hodiny — 11 ráno.
2 do 4 odp. — 5.30 do 6 odp.
V neděli: 10 do 12 dopol.

Zlatá žíla

PÍSTEL — Zaplat'te až se vyléčíte

Všechny rektální nemoci vyléčeny
bez lékařské operace. Žádný chloro-
form, ether nebo jiný prostředek úspá-
vnéj neuván. Vyléčení zajištěno, že
potrvá po celý život. Vyskoušení zdarma. Písta pro knihu o zlaté ži-
le a rektálních nemocích se svedčtvími.

Dr. E. R. TARRY, 240 Bee Bldg., OMAHA, NEB.

EVROPŠTÍ VLADARI, KTERI JSOU JIZ NEB BRZY MOHOU BYTI SOUCASTNENI VE VELIKÉ EVROPSKÉ VÁLCE.

1. Car Mikuláš ruský. 2. Král Petr srbský. 3. Císař německý Vilém. 4. Král Konstantin řecký. 5. Král Viktor Emanuele italský. 6. Císař František Josef rakouský. 7. Král Jirí anglický. 8. President Poincaré francouzský. Toto jsou hlavní postavy ve straném dramatu, jakým by byla všeobecně evropská válka.

Zvláště pro český lid.

..THE..

NEBRASKA NATIONAL BANK

preje si během července otevřiti
nové účty a 500 Cechy.

Tři a půl procenta vyplácí se
pravidelně na úsporové vklady.

Navštivte nás a žádejte vysvě-
tlení ohledně naší červencové
nabídky.

1202 Farnam ul., Omaha.